

פ"מ 04.101 – "חופשות לחיילים המשרתים בשירות חובה"**הגדרות**

1. בפקודה זו:

- א. "אח" – אדם אשר לו ולחייל לפחות הורה משותף אחד, לרבות ילד של הורה חורג של חייל (אח חורג), כהגדרתו להלן.
- ב. "בן זוג" – אחד מאלה:
- (1) מי שנשוי לחייל;
- (2) מי שהוכר כידוע בציבור של חייל על-ידי רמ"ט אכ"א או על-ידי מי שהוסמך לכך מטעמו.
- ג. "הורה" – הורה של חייל העונה על אחת מההגדרות הבאות:
- (1) הורה ביולוגי של חייל;
- (2) הורה מאמץ של חייל על-פי חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981;
- (3) בן זוג של הורה של חייל שאינו הורהו הביולוגי או המאמץ של החייל (הורה חורג).
- ד. "הכשרה ראשונית" – טירונות, הכשרת יסוד או טירונות בסמכות, כהגדרתן בפ"מ 31.1001 – "קורסים – כללים".
- ה. "חייל" – חייל או חיילת בשירות חובה, למעט שירות חובה בתנאי קבע.
- ו. "יום פעילות", "שעות פעילות" – כהגדרתם בפ"מ 33.0201 – "שעות פעילות במחנות צה"ל".
- ז. "ילד" – ילדו של חייל העונה על אחת מההגדרות הבאות:
- (1) ילדו הביולוגי של חייל;
- (2) ילד שאומץ על-ידי חייל על-פי חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981;
- (3) ילד הסמוך על שולחנו של חייל, כהגדרת מונח זה להלן, אלא אם צוין אחרת בנספח;
- (4) ילד שהתקבל לביתו של חייל על-פי חוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016 עד למועד סיום האומנה, אלא אם צוין אחרת בנספח;
- (5) ילד שנולד מכוח הסכם לנשיאת עוברים בהתאם לחוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996;
- (6) ילד שנרשם במרשם האוכלוסין כילדו של החייל.
- ח. "ילד סמוך על שולחנו של חייל" – ילד שמתקיימים לגביו אחד מהתנאים הבאים:
- (1) ילד שהתקבל לביתו של חייל למטרת אימוץ לפי חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981, כל עוד לא ניתן צו אימוץ;
- (2) ילד הנתון לאפוטרופסות כללית של חייל לפי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962;

(3) ילד הנתון לאפוטרופסות לא כללית של חייל לפי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962 שמתקיימים לגביו כל התנאים הבאים:

(א) החייל התחייב לדאוג לו עד גיל 18;

(ב) החייל הוא המפרנס העיקרי שלו;

(ג) הילד מתגורר עם החייל.

(4) ילד של בן זוגו של חייל שמתקיימים לגביו כל התנאים הבאים:

(א) הילד נתון למשמורת מלאה של בן הזוג של החייל;

(ב) הילד מתגורר עם החייל;

(ג) החייל מפרנס את הילד ומתחייב לדאוג לכלכלתו גם בעתיד.

ט. "ערב חג" – ערבי הימים הנוראים וערכי מועדי ישראל שלפי פ"מ 34.0201 – "שבתות, הימים הנוראים, מועדים, חגים וימי צום בצה"ל" ופ"מ 33.0201 – "שעות פעילות במפקדות צה"ל ובמתקניו", לרבות ערב יום העצמאות.

י. "מפקד" – קצין או נגד בדרגת רס"ל לפחות.

יא. "מפקד יחידה" – מפקד יחידת רישום (יח"ר), כהגדרת מונח זה בפ"מ 01.101 – "ארגון הצבא ויחידותיו, תקינה ושיאים".

יב. "קרוב מדרגה ראשונה" – בן או בת זוג, הורה, אָחיו, ילדיו של החייל ומי שסמוך על שולחנו.

יג. "שירות תקין" – תקופות השירות של חייל בשירות חובה, לרבות תקופות של דחיית שירות לתקופה של עד 30 ימים, ולמעט:

(1) תקופות שירות בלתי-נמנות כמפורט בסעיף 18 לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986;

(2) שירות ללא תשלום כמשמעו בפ"מ 31.0402 – "חיילי נח"ל וחיילי ישיבות ההסדר – שירות ללא תשלום – מעמד, חובות וזכויות".

(3) תקופת הצבה ביחידת המחלימים.

יד. "שנת פעילות" – התקופה מ'1 בינואר עד 31 בדצמבר של אותה שנה.

טו. "שנת שירות" – 365 ימים החל מיום גיוס החייל.

2. הסמכויות הפיקודיות הקבועות בפקודה זו יוקנו גם לעובדי צה"ל שדרגתם מקבילה לדרגת המפקד שלו הוענקה הסמכות.

כללי

3. חייל זכאי לחופשה לצורך הפסקה מתפקידי השגרה, למנוחה ולהתרענות.

4. פקודה זו נועדה להסדיר את כל סוגי החופשות של חיילים בשירות חובה, להוציא חופשות הנוגעות להיריון, לידה והורות, המוסדרות בפ"מ 36.0406 – "הטבות עקב הריון והורות".

5. חייל המצוי בחופשה עודנו חייל וחלות עליו כל פקודות הצבא בשינויים המחויבים. לפיכך על החייל להתנהג באופן שהולם את ערכי צה"ל ולהיות זמין למפקדיו בעת הצורך.

6. ככלל היעדרות ברשות מהשירות תיחשב כיום חופשה על חשבון המכסה השנתית של החייל, אלא אם נקבע במפורש אחרת בפקודה זו או על-ידי ראש אכ"א.

7. יציאה לחופשה בהיקף החורג ממכסת הזכאות השנתית אסורה על-פי פקודה זו. אין באמור בפקודה זו כדי להצדיק היעדרות חייל מן השירות שלא ברשות או עבירה אחרת לפי חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, או כדי לאשר היעדרות מן השירות בדיעבד, ולא יהיה באמור בפקודה זו כדי למנוע את העמדתו של החייל לדין אם ביצע עבירה כאמור.
8. למרות האמור בסעיף 7 לעיל, חייל שיצא לדח"ש (דחיית שירות) לתקופה בת 30 ימים ויותר ועד ליציאתו לדח"ש ניצל כמות ימי חופשה העולה על כמות ימי החופשה העומדים לרשותו לפי חישוב ימי החופשה כמפורט בסעיף 29 ובנספח לפקודה, יופחתו לו מספר ימי החופשה העודפים שניצל ממכסת ימי החופשה שיהיה זכאי להם בשנת הפעילות הבאה.
9. פרט לזכאות לחופשה, יכול חייל לבקש דחיית שירות בהתאם לפ"מ 35.0809 – "טופס 1-55 בקשה לשחרור מוקדם, ביטול תב"ן, דחיית חלק משירות סדיר, פטור משירות ביטחון".
10. ראש אכ"א מוסמך להוציא הוראות משלימות לפקודה זו.

פרק א'

זכאות לחופשה

חופשה שנתית

11. חייל זכאי לחופשה שנתית ולימי חופשה נוספים בהתאם לשיקול דעת מפקדו ("ימי מפקד"), כמפורט בנספח.
12. שבתות, הימים הנוראים, מועדי ישראל וחגי מדינה רשמיים לפי פ"מ 34.0201 – "שבתות, הימים הנוראים, מועדים, חגים וימי צום בצה"ל" וימי שישי בהתאם לפ"מ 33.0201 – "שעות פעילות במחנות צה"ל" לא יימנו במניין מכסת ימי החופשה השנתית שהחייל זכאי להם. כך גם לא יימנו ימי החג של בני עדות אחרות במניין ימי מכסת החופשה השנתית שלהם כמפורט בפ"מ 34.0201 – "שבתות, הימים הנוראים, מועדים, חגים וימי צום בצה"ל". יובהר: היעדרות חייל מיחידתו בשל בחירתו לצום באחד מימי הצום תיחשב חופשה על חשבון המכסה השנתית של החייל (למעט צום יום הכיפורים שיימנה כחופשה על חשבון המערכת). בכל מקרה, החייל לא יחויב לצאת מביתו לצורך חזרה ליחידתו עד שלוש שעות מיציאת הצום.

חופשה מיוחדת

13. חופשה מיוחדת נועדה לענות על צרכים אישיים חריגים של החייל מבלי שתיגרע ממכסת ימי החופשה השנתית שלו. זכאותו של חייל בשירות חובה לחופשה מיוחדת תפורט בנספח.
14. יובהר כי במניין ימי החופשה המיוחדת יובאו גם ימי שישי, שבת וחג.
15. חייל רשאי לקבל חופשה מיוחדת אף אם לא ניצל את כל ימי החופשה השנתית העומדים לרשותו, בכפוף למפורט בנספח.

חופשה נוספת

16. נוסף על ימי החופשה השנתית וימי החופשה המיוחדת, זכאי חייל לימי חופשה נוספים שאינם נמנים עם ימי החופשה האמורים ויהיו על חשבון המערכת, כמפורט בנספח.

חופשת מחלה

17. חייל זכאי לחופשות מחלה בהתאם לקביעת רופא צבאי כמפורט בפ"מ 61.0104 – "טיפול רפואי בחייל". הזכאות תינתן בכפוף להמצאת אישורים רפואיים מתאימים ודיווח למפקד.
18. מפקדו של חייל רשאי לאשר לו להיעדר מהשירות או להקלה אחרת בשירות עקב בעיה שהחייל הגדירה כרפואית ("יום ד"), כמפורט בפ"מ 61.0104 – "טיפול רפואי בחייל".

חופשה לחיילים בודדים

19. חיילים בודדים זכאים לחופשות נוספות, כמפורט בפ"מ 35.0808 – "חיילים בודדים – עקרונות, זכויות ונהלים – שירות חובה".

פרק ב'

תכנון החופשה וניצולה

20. ככלל, אפשר לנצל את ימי החופשה השנתית במהלך שנת הפעילות ללא מעבר בין שנים, למעט ימי חופשה הניתנים לצבירה בהתאם לפרק ג. ניצול ימי החופשה השנתית יהיה במועד שיקבע המפקד ובאישורו, כמפורט בנספח.
21. על המפקדים לוודא כי מכסת ימי החופשות השנתיות של פקודיהם מנוצלת במלואה וכך גם לגבי החופשה הצבורה כמפורט בפרק ג וחופשת השחרור כמפורט בנספח.
22. מפקד רשאי לחייב חייל לצאת לחופשה שנתית, תוך התייחסות לתכנון כולל של חופשתו השנתית.
23. חייל רשאי לנצל חצאי ימי חופשה בערבי חג בלבד, כמפורט בפרק ג.
24. ביחידות קדמיות ברמ"פ א' ומעלה וביחידות ההכשרה הראשונית, יצא חייל לחופשות "רגילה" הקבועות בגרף היחידתי, ויהיה רשאי לצאת לחופשות נוספות באישור מפקדו. בסעיף זה: "רגילה" – חופשה שנתית של חמישה ימים רצופים לפחות (לא כולל ימי שישי, שבת וחג).
25. בלילה שלפני יציאת חייל מבסיס צבאי לחופשה תינתן לו הזכות לשניה סדורה, כמפורט בפ"מ 33.0213 – "שעות השניה של חיילים בצה"ל".
26. טרם יציאה לחופשה יתדרך המפקד את החייל בנושאי בטיחות בחופשה, כמפורט בהוראות מפקד זרוע היבשה לתחום הבטיחות (הוראות מבק"א-כרך כללי).
27. חייל שיוצא לחופשה ימשיך למלא אחר הנחיות ביטחון המידע שניתנו לו ביחידתו. חייל שבמהלך חופשתו נתקל במקרה חריג בהיבטי ביטחון מידע יפנה לקצין ביטחון המידע ביחידתו לקבלת הנחיות נוספות.
28. לא תבוטל חופשה של חייל שאושרה מבעוד מועד, אלא בתנאים האלה:
- א. באישור מפקד בדרגת אל"ם לפחות, ובשל צרכים מבצעיים המצדיקים זאת. עם תום הנסיבות שבגינן בוטלה חופשתו של החייל, זכאי החייל לנצל את החופשה באישור מפקדו שאישר אותה. האמור בסעיף זה יחול על כל החופשות בפקודה זו, למעט המקרים המנויים בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג).
- ב. בהתאם לקבוע בפ"מ 33.0352 – "מניעת חופשה".
- ג. ביטול חופשה שנתית שכוללת נסיעה לחו"ל תהיה כמפורט בפ"מ 31.0701 – "יציאה לחוץ לארץ בזמן חופשה – חיילים בשירות סדיר ועובדי צה"ל".
- הסעיף לא יחול על חופשת אבל ועל חופשת אזכרה.

פרק ג'

חישוב ימי חופשה וצבירת חופשה

חלקי שנה

29. ימי החופשה הקבועים בפקודה זו (למעט ימי חופשה על-חשבון המערכת) יחושבו בהתאם למספר ימי השירות התקין ששירת החייל באותה שנת פעילות או באותה שנת שירות, לפי העניין. קרי: חופשה עבור חלקי שנה תחושב כך (תוצאה לא שלמה תעוגל למספר השלם הקרוב):

מספר ימי השירות התקין בשנת הפעילות או השירות X מספר ימי החופשה של הזכאות הרלוונטית

365

פעילות חלקית

30. יום שבו בוצעה פעילות שמשכה פחות מ-5 שעות, כולל הזמן שבו שהה החייל בדרך הקצרה ביותר מהמחנה למקום מגוריו ובחזרה למחנה, ייחשב כיום חופשה וינוכה ממכסת ימי החופשה השנתית של החייל. סעיף זה לא יחול על פעילות בערכי חג כמפורט בסעיף 32 להלן.

31. חייל ששהה ביחידה 5 שעות לפחות ואחריהן קיבל אישור ליום מחלה, יראוהו כמי שביצע יום פעילות מלא.

חישוב ימי חופשה בערכי חג או בערב שבת

32. היעדרות מפעילות בערב חג או השתתפות בפעילות לפרק זמן של פחות מ-5 שעות בערב חג, ייחשבו כניצול של חצי יום חופשה מיתרת ימי החופשה של החייל. חייל שייעדר ברשות מיחידתו בערב יום הכיפורים, לא תיחשב לו היעדרות זו כניצול חופשה.

33. ביחידות או בהכשרות שבהן יציאה לחופשת החג נעשית בערב החג, רשאי מפקד, לבקשת חייל שמשרת הרחק ממקום מגוריו, להחליט לשחרר את החייל לביתו יום קודם לערב החג. במקרה כזה ינוכה לחייל חצי יום חופשה מיתרת ימי החופשה שלו. אם צורכי השירות אינם מאפשרים את שחרור החייל כאמור או אם מקום מגוריו של החייל אינו מרוחק ממקום שירותו, ישוחרר החייל בערב החג במועד שיבטיח כי יספיק להגיע לביתו עד שעתיים לפני כניסת החג לכל המאוחר, בהתחשב באמצעי התחבורה העומדים לרשותו. פעילותו בערב החג תיחשב כיום פעילות מלא אף אם הייתה קצרה מ-5 שעות.

34. כשמדובר בחייל בודד יחול ההסדר הקבוע בפ"מ 35.0808 – "חיילים בודדים – עקרונות, זכויות ונהלים – שירות חובה".

צבירת ימי חופשה ("חופשה צבורה")

35. ימי החופשה השנתית ייצברו בהתאם לכללים הבאים:

א. חייל המשרת ברמת פעילות א' ומעלה זכאי לצבור 5 ימי חופשה לכל היותר בשנת פעילות. מימוש ימי החופשה הצבורה ייעשה בשנה העוקבת בלבד.

ב. חייל המשרת ברמת פעילות ב' ומטה אינו זכאי לצבור ימי חופשה.

ג. הזכאות לצבירת ימי חופשה תחושב באופן יחסי לפי מספר ימי השירות התקין ששירת החייל באותה שנה ברמת פעילות א'. התוצאה תחושב על-פי כללי העיגול.

ד. על אף האמור לעיל, אם נותר לחייל בסוף שנת פעילות חצי יום חופשה שלא נוצל, ייצבר חצי יום החופשה הזה באופן אוטומטי למימוש בשנת הפעילות העוקבת. אם החייל בשנה האחרונה לשירותו (שנה קלנדרית) ונותר לו חצי יום חופשה בתום שנת פעילות – ייצבר לו יום חופשה שלם לשנת הפעילות העוקבת.

- ה. חייל שהתגייס לשירות חובה מ-1 בספטמבר ואילך יוכל לצבור עד 4 ימי חופשה שנתית למימוש בשנת הפעילות העוקבת. זכאות זו תינתן בשנת השירות הראשונה בלבד.
- ו. ימי חופשה מיוחדת אינם ניתנים לצבירה משנת שירות אחת לשנת שירות אחרת.
- ז. ימי מפקד אינם ניתנים לצבירה משנה לשנה.
- ח. צבירת ימי חופשה משירות חובה לשירות קבע תבצע כמפורט בסעיף 40 להלן.

צבירת חופשה לחיילים עתודאים החוזרים לשירות

36. ימי החופשה השנתית (למעט ימי מפקד) לחיילים עתודאים החוזרים לשירות ייצברו בהתאם לכללים הבאים:
- א. החייל זכאי לצבור עד 5 ימי חופשה עבור כל תקופות שירות החובה שבהן שירת במהלך לימודיו עד לחזרתו לשירות מלא.
- ב. מימוש ימי החופשה כאמור יתאפשר לאורך שנת השירות הראשונה של החייל מרגע חזרתו לשירות מלא.
- ג. חיילים שהחלו מסלול עבודה אך לא סיימו אותו ייבחנו באופן חריג על-ידי ענף מדיניות הת"ש באכ"א.

פרק ד'

שונות

37. חייל רשאי לעבוד בעבודה פרטית במהלך חופשתו אם קיבל היתר לכך לפי [פ"מ 33.0115 – "עבודה פרטית והשתתפות חיילים בעסקים פרטיים"](#).
38. הוראות לעניין יציאה לחו"ל בחופשה מיוחדת מפורטות ב**פ"מ 31.0801 – "יציאה לחוץ לארץ"** והוראות לעניין יציאה לחו"ל של חיילים בודדים בחופשה מיוחדת מפורטות ב**פ"מ 35.0808 – "חיילים בודדים – עקרונות, זכויות ונהלים – שירות חובה"**. חופשה זו היא בנוסף לחופשה המיוחדת כמפורט בפקודה זו.
39. לפי חוק תגמולים לחיילים ולבני משפחותיהם (חבלה שלא בעת מילוי תפקיד), התשמ"ח-1988, חוקי השיקום חלים לגבי חייל בחופשה ב-30 הימים הראשונים לחופשתו, כמפורט בחוק.

יתרת חופשה מתקופת שירות חובה

40. חייל שסיים את שירות החובה שלו ונותרו לו ימי חופשה שנתית, יוכל לצבור את ימי החופשה לשירות הקבע בהתקיים התנאים האלה:
- א. משך שירות הקבע הוא 6 חודשים לפחות;
- ב. החייל שירת ברמת פעילות א' ומעלה בשנת שירותו האחרונה;
- ג. מספר הימים הנצברים לא יעלה על 5 ימים, באופן יחסי למספר ימי השירות התקין ששירת החייל בשנת הפעילות האחרונה לשירותו. התוצאה תחושב על-פי כללי העיגול.
- ניצול ימי החופשה בשירות הקבע יהיה כמפורט ב**פ"מ 36.0401 – "חופשות חיילים בשירות קבע"**.

חריגים

41. במקרים חריגים רשאי ראש אכ"א או מי שהוסמך לכך מטעמו לאשר חופשה של חייל (לרבות צבירת חופשה) שלא בהתאם לאמור בפקודה זו.

חירום

42. קבע ראש אכ"א, בהתאם להנחיית אמ"ן, כי חל מצב חירום לעניין פקודה זו, יחולו הוראות פקודה זו בשינויים האלה:
- א. הודעה בדבר קביעת ראש אכ"א על תחילת מצב חירום וסימומו לעניין פקודה זו תישלח לכל יחידות הצבא.
- ב. בהודעת ראש אכ"א יצוין אם מצב החירום חל על כלל המשרתים או רק על אוכלוסיות מסוימות, והכול כפי שיתחייב בנסיבות העניין.
- ג. חל מצב חירום, יופסקו חופשות חיילים שהוחל מימושן, לא יאושרו בקשות לחופשה ולא ינוצלו ימי חופשה; אלא אם קבע ראש אכ"א אחרת ובהתאם להוראות החירום בפקודה זו. עם סיום שעת החירום יוכל החייל לנצל את זכאותו לחופשה בהתאם להוראות פקודה זו, אלא אם קבע ראש אכ"א אחרת.
- ד. זכאותם של חיילים לחלק מסוגי החופשות במצב החירום תהא כמפורט בנספח לפקודה זו.

בקה

43. שלישי היחידה אחראי להזנת ימי החופשה, ימי החופשה הצבורה וניצולם על-פי הוראות פקודה זו.
44. אין באמור כדי לגרוע מאחריותו של כל חייל לעקוב אחר הנתונים המוזנים לו לפי הפקודה.

עדכון נספחים

45. הנספח בפקודה זו יעודכן בנוהל מקוצר ללא סבב הערות וסבב חתימות, לפי [הפ"ע 1.0102 – "תהליך העדכון של פקודות המחייבות את כלל הצבא"](#), עלידי ראש אכ"א. החלק בנספח העוסק בחופשות אבל ואזכרה יעודכן גם לאחר אישור הרב הצבאי הראשי.

נספח

החופשות בצה"ל – שירות חובה

סוג	פירוט	היקף הזכאות	גורם מאשר	סל הזכאות	הערות
חופשה שנתית	הוראות כלליות	18 ימים	מפקד	חופשה שנתית	תכנון החופשה וניצולה יהיה כמפורט בפרק ב' לפקודה. הישוב ימי החופשה יהיה כמפורט בפרק ג לפקודה.
	חייל המשרת במשמרות, כמפורט בהק"א 33-02-06 – "שעות פעילות ועבודה במשמרות – חיילים בשירות חובה".	חייל הזכאי להפסקה שאינה עולה על 48 שעות בין משמרת למשמרת זכאי לחופשה שנתית. חייל הזכאי להפסקה הארוכה מ-48 שעות בין משמרת למשמרת אינו זכאי לחופשה שנתית, אך יהיה זכאי לקבל אחת לשנה חופשת "רגילה" כהפסקה בין משמרותיו.			שירת החייל במשמרות חלק משנת הפעילות, יחול האמור לעיל על החלק היחסי מהשנה שבו שירת במשמרות. בגין יתרת השנה תחושב זכאותו לחופשה שנתית באופן יחסי כמפורט בפרק זה.
חופשת מפקד	חופשה נוספת בהתאם לשיקול דעתו של המפקד	5 ימים	מפקד או על-פי הנחיית רמ"ט אכ"א	חופשה שנתית	ימים אלה אינם ניתנים לצבירה.
חופשה בהכשרה ראשונית	ימי חופשה שניתנים בהכשרה ראשונית, בששת החודשים הראשונים לשירות.	עד 5 ימים	מפקד בדרגת סא"ל לפחות	על-חשבון המערכת	ימים אלה אינם ניתנים לצבירה.
חופשה לחייל ממתין	חייל שמתקיים לגביו אחד מאלה, ואין צורך או יכולת להשאירו ביחידה תחת מפקד לטובת ביצוע משימות מוגדרות – יהיה זכאי לחופשה על חשבון המערכת: א. החייל יועד להכשרה ביחידה, אך נמצא לא כשיר להשתתף בה. ב. החייל נמצא ביחידת ההכשרה וממתין למועד פתיחתה. ג. החייל סיים את ההכשרה, הוסמך למקצוע, וממתין לשיבוץ ביחידה החדשה.	עד 14 ימים	מפקד יחידת הכשרה בדרגת אל"ם לפחות	על-חשבון המערכת	מפקד היחידה יצמצם ככל האפשר את תקופת המתנה של החייל ביחידה או בחופשה. במהלך החופשה על היחידה לשמור על קשר רציף עם החייל ולעדכנו בדבר התהליכים המתקיימים בעניינו.
		7 ימים נוספים	ר' עתכ"א סדיר		במקרים חריגים, ואם יש צורך בתקופת המתנה ארוכה יותר, מפקד מיטב יהיה רשאי לאשר ימי חופשה נוספים על חשבון המערכת לאחר שבחן את החלופות האלה: 1. שינוי שיבוץ, כאמור בפ"מ 31.0601 – "דחיית חלק משירות חובה – נוהל". 2. דח"ש, כאמור בפ"מ 31.0308 – "בקשה לשינוי שיבוץ חוגרים בשירות חובה או בשירות מילואים".

סוג	פירוט	היקף הזכאות	גורם מאשר	סל הזכאות	הערות
חופשת קו	במהלך תעסוקה מבצעית, לחייל לוחם	עד 4 ימים רצופים	מפקד יחידה	על"חשבון המערכת	ימי החופשה לא כוללים את יום היציאה לחופשה והחזרה ממנה.
חופשת סוף שבוע ארוכה	לחייל ברמת פעילות ב' ומעלה	אחת לחודש, מיום ו' בשעה 12:00 לכל המאוחר, ובתנאי שהחייל יספיק להגיע לביתו עד שעתיים לפני כניסת השבת. החופשה תסתיים ביום א', בהתאם להנחיית מפקד היחידה, בשעה 12:00 לכל המוקדם.	ללא	על"חשבון המערכת	מפקד היחידה רשאי לדחות את שעת היציאה ולהקדים את שעת החזרה בשעה אחת לכל היותר, אם צורכי השירות מחייבים זאת. מפקד שדרגתו אל"ם לפחות יהיה רשאי לדחות את החופשה לתקופה נוספת שלא תעלה על חודש ימים. דחיית החופשה תהיה מטעמים מבצעיים מיוחדים או כאשר המצב הביטחוני אינו מאפשר יציאה לחופשה.
חופשה מיוחדת אישית	הוראות כלליות	30 ימים	מפקד בדרגת רס"ן לפחות	חופשה מיוחדת אישית	מכסה זו חלה על חופשה מיוחדת כלכלית / סוציאלית / טעמים אישיים אחרים ועל חופשה לצורך למידה למבחנים. מכסת חופשה מיוחדת אישית תחושב על בסיס שנת השירות של החייל, ובאופן יחסי למספר ימי השירות התקין בשנת הפעילות.
		15 ימים נוספים	מפקד יחידה או סא"ל מטעמו		
חופשה כלכלית / סוציאלית / מטעמים אישיים אחרים	חופשה הניתנת כמענה לצרכיו האישיים של הפרט.	מתוך סך ימי החופשה המיוחדת האישית	בהתאם לכללים של חופשה מיוחדת אישית	חופשה מיוחדת אישית, ואולם חמשת הימים הראשונים של החופשה יהיו על חשבון החופשה השנתית.	מפקדו של חייל שבקשתו לחופשה מיוחדת אושרה, אחראי להוציאו לחופשה במועד שאושר, ולכל המאוחר תוך 30 יום מיום מתן האישור.
חופשה לצורך למידה לבחינות	חייל שאינו מצוי בהכשרה ראשונית, הלומד לקראת בחינת בגרות, השלמת בחינות לימודי י"ג וי"ד, בחינה פסיכומטרית או בחינות קבלה אחרות למוסדות להשכלה גבוהה, זכאי לחופשה.	חופשה בת 4 ימים לכל בחינה. אפשר לממש זכות לשתי בחינות בשנה לכל היותר בכל אחת משנות השירות של החייל.	אישור בכתב ממפקדו	היומיים הראשונים ייגרעו מיתרת ימי החופשה העומדת לחייל, והיומיים הנוספים ייגרעו מהזכאות לחופשה מיוחדת אישית.	אפשר לפצל את ימי החופשה ובלבד שינוצלו בפרק זמן של עד 10 ימים לפני מועד הבחינה. יום הבחינה ייחשב כיום חופשה, למעט במקרים שבהם החייל ביצע באותו יום פעילות שמשכה יותר מ-5 שעות. אישור המפקד לחופשה יהיה תקף אף אם החייל עבר ליחידה אחרת, אך אפשר לבטל את האישור אם יצא לקורס צבאי.
	חייל שאינו מצוי בהכשרה ראשונית, שירותו האחרונה, והלומד לבחינות כאמור.				

סוג	פירוט	היקף הזכאות	גורם מאשר	סל הזכאות	הערות
	עתודאי הנבחן לבחינות הסמכה במקצוע שבו הוא משרת.	45 ימים	אישור ראש הגוף המקצועי או סגנו	חופשה מיוחדת אישית	
חופשה מיוחדת משפחתית	הוראות כלליות	58 ימים	מפקד בדרגת רס"ן לפחות	חופשה מיוחדת משפחתית	מכסה זו חלה על חופשה מיוחדת לרגל נישואין, היריון של בת זוג, לידה של בת זוג, אימוץ ילד, טיפולי פוריות, מצב רפואי של ילד/ בן זוג/הורה, שמחה משפחתית, אבל, אזכרה. מכסת חופשה מיוחדת משפחתית תיגזר מבסיס שנת השירות של החייל באופן יחסי למספר ימי השירות התקין בשנת השירות שלו.
נישואין		10 ימים. בחירום 5 ימים (מפקד בדרגת סא"ל לפחות רשאי לצמצם את מספר הימים בהתקיים צרכים מבצעיים המחייבים זאת)	בהתאם לכללים של חופשה מיוחדת משפחתית	על"חשבון חופשה מיוחדת משפחתית	אפשר לנצל חודש לפני מועד הנישואין ועד חודש אחריו. יום הנישואין נמנה במניין הימים. אפשר לפצל את החופשה לבקשת החייל באישור מפקדו. רישום הנישואין ייעשה במשרד הפנים ויעודכן ברשומות הצבא. חיילת שתשוחרר מהשירות עקב נישואיה לפי פ"מ 31.0109 – "שחרור חיילות בשירות חובה עקב נישואין או עקב היריון", תנצל את מלוא חופשת הנישואים עד יום נישואיה.
היריון של בת זוג	טיפולים או בדיקות הקשורים בהיריון של בת הזוג	3 ימים	בהתאם לכללי חופשה שנתית	על"חשבון חופשה שנתית	הבקשה תוגש בליווי הצהרה הנתמכת באישורים רפואיים.
לידה של בת זוג	לידה של בת זוג של חייל	8 ימים. בחירום 5 ימים (מפקד בדרגת סא"ל לפחות רשאי לצמצם את מספר הימים בהתקיים צרכים מבצעיים המחייבים זאת)	בהתאם לכללי חופשה מיוחדת משפחתית	על"חשבון חופשה מיוחדת משפחתית	אפשר לנצל חודש לפני מועד הלידה ועד חודש אחרי הלידה. יום הלידה (מיום תחילת צירי הלידה) ועד 24 שעות לאחר הלידה, יום הברית ויום זכר הבת יימנו במניין הימים.
אימוץ ילד	אימוץ ילד לאחר שהוצג צו ביתמשפט המאשר כי המשרת אימץ ילד שגילו אינו עולה על 10 שנים.	8 ימים. בחירום 5 ימים (מפקד בדרגת סא"ל לפחות רשאי לצמצם את מספר הימים בהתקיים צרכים מבצעיים המחייבים זאת)	בהתאם לכללי חופשה מיוחדת משפחתית	על"חשבון חופשה מיוחדת משפחתית	אפשר לנצל חודש לפני מועד האימוץ ועד חודש אחרי האימוץ. אם שני ההורים המאמצים חיילים, יוכל רק אחד מהם לנצל חופשה זו, לפי בחירתם.
טיפול פוריות	חופשה הניתנת לצורך טיפולי פוריות.	16 ימים	בהתאם לכללי חופשה מיוחדת משפחתית	על"חשבון חופשה מיוחדת משפחתית	לבקשת מימוש החופשה תצורף הצהרה הנתמכת באישור המוסד הרפואי שבו מבוצע הטיפול.

סוג	פירוט	היקף הזכאות	גורם מאשר	סל הזכאות	הערות
ליווי בן או בת זוג לטיפול פוריות	חופשה הניתנת לצורך ליווי בן או בת זוג לטיפולי פוריות.	5 ימים	בהתאם לכללי חופשה מיוחדת משפחתית	על־חשבון חופשה מיוחדת משפחתית	
מצב רפואי של ילד	חופשה הניתנת לצורך טיפול בילדו של החייל בשל מצבו הרפואי.	8 ימים מחלה ממארת של ילד הנמצא בחזקת החייל – 60 ימים	בהתאם לכללי חופשה מיוחדת משפחתית	על־חשבון חופשה מיוחדת משפחתית	בהתקיים התנאים הבאים: 1. המצאת האישורים הרפואיים המתאימים; 2. הילד בחזקתו הבלעדית של החייל או שהחייל הצהיר כי הורה האחר של הילד עובד ולא נעדר מעבודתו בשל מחלת הילד.
מצב רפואי של בן זוג	חופשה הניתנת לצורך טיפול בבן או בת זוגו של החייל בשל מצבו הרפואי.	6 ימים	בהתאם לכללי חופשה מיוחדת משפחתית	על־חשבון חופשה מיוחדת משפחתית	בן זוג "חולה" – בן זוג שחלה והפך לתלוי בזולת לביצוע פעולות "יום-יום", כפי שמוגדר בחוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת בן זוג), התשנ"ח-1988. הבקשה תוגש בליווי הצהרה הנתמכת באישור רפואי.
מצב רפואי של הורה	חופשה הניתנת לצורך טיפול בהוריו של החייל בשל מצבם הרפואי.	6 ימים	בהתאם לכללי חופשה מיוחדת משפחתית	על־חשבון חופשה מיוחדת משפחתית	הורה "חולה" – הורה שחלה והפך לתלוי בזולת לביצוע "פעולות יום-יום", כפי שמוגדר בחוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת הורה), התשנ"ד-1993. לבקשת המימוש יש לצרף הצהרה כי אָחיו של המשרת לא מימשו את זכאותם זו לפי סעיף 1 לחוק האמור או מכוח פקודה זו, וכי ההורה החולה אינו נמצא במוסד סיעודי. ההצהרה תיתמך באישור רפואי.
טעמים רפואיים	בהתקיים הנסיבות הבאות: א. נפצע, חלה או אושפז קרובו מדרגה ראשונה של החייל; ב. לדעת המפקד בנסיבות המקרה (כגון חומרת הפציעה או המחלה) יש צורך ממשי בהימצאות החייל בקרבת קרובו.	28 ימים (בפעימות של 7 ימים)	מפקד בדרגת סא"ל לפחות או מפקד שהוסמך מטעמו. במערך הלוחם מפקד בדרגת סרן לפחות, או בתקן סרן לפחות.	על־חשבון חופשה מיוחדת משפחתית	
		הארכה נוספת לתקופה שמשכה עד 30 ימים.	מפקד בדרגת אל"ם לפחות		

סוג	פירוט	היקף הזכאות	גורם מאשר	סל הזכאות	הערות
שמחה משפחתית	"שמחה משפחתית" – טקס נישואין, ברית מילה או זכר הבת, בר-מצווה או בתי-מצווה, כאשר בעל השמחה הוא קרוב מדרגה ראשונה של המשרת או אחיינו.	24 שעות	מפקד	חופשה שנתית (אם נגמרו לחייל ימי החופשה השנתית וימי המפקד, תחושב החופשה על חשבון חופשה מיוחדת (משפחתית)	זמני הנסיעה מהיחידה ובחזרה אליה לא יימנו במניין שעות הזכאות לחופשה. מפקד בדרגת אל"ם לפחות רשאי לשלול חופשה זו בהתקיים נסיבות מבצעיות המחייבות זאת.
אבל	חייל המחויב לשבת "שבעה" על-פי מסורת ישראל על קרוב משפחתו	מיום הפטירה ועד יום הקבורה, וכן 7 ימי חופשת אבל נוספים מיום הקבורה	יש ליידע את המפקד	על-חשבון המערכת	(1) אם קרוב המשפחה של החייל נקבר במהלך חול המועד יהיה החייל זכאי לחופשת אבל מיום הפטירה עד צאת החג, וכן 7 ימי חופשת אבל נוספים מצאת החג. במצב חירום , יהיה זכאי החייל לחופשת אבל מיום הפטירה ועד יום הקבורה, וכן 7 ימי חופשת אבל נוספים מצאת החג.
	חייל המחויב לשבת "שבעה" על-פי מסורת ישראל על קרוב משפחתו שמקום קבורתו לא נודע	8 ימי חופשת אבל מיום ההכרזה (כולל) על מותו של קרוב המשפחה			
	חייל בשירות חובה שנפטרו סבו או סבתו	3 ימים, כולל יום הקבורה באישור מפקד	(3) שונה מקום קבורתו של קרוב משפחתו של חייל שהוא מחויב לשבת עליו "שבעה" על-פי מסורת ישראל – יהיה החייל זכאי לחופשת אבל ביום הקבורה בלבד.		
	זכאות חייל בן העדה הלא יהודית לחופשת אבל קבועה בפ"מ 34.0310 – "שירותי דת לחיילים בני העדות הלא יהודיות" .				(4) זכאות חייל לחופשת אבל לא תיפגע אף אם הופעלה שעת חירום.
אזכרה	ימי אזכרה של קרוב מדרגה ראשונה (ביום ה-30 למותו בשנה הראשונה, לאחר 11 חודשים למותו בשנה	24 שעות	יש ליידע את המפקד	על-חשבון המערכת	זכאות החייל לא תיפגע אף אם הופעלה שעת חירום.

סוג	פירוט	היקף הזכאות	גורם מאשר	סל הזכאות	הערות
	הראשונה וביום השנה למותו מדי שנה בשנה.				
אירועי יום הזיכרון	בן למשפחה שכולה	יום חופשה ביום הזיכרון	מפקד	על"חשבון חופשה מיוחדת משפחתית	החייל ישוחרר מיחידתו בזמן שיאפשר לו להגיע לביתו כשעתיים לפני תחילת טקסי יום הזיכרון לכל המאוחר.
	חייל שהותר לו להשתתף באזכרה או בטקס זיכרון ביום הזיכרון	יום חופשה ביום הזיכרון לצורך השתתפות בטקס	מפקד		חייל ישתתף באירועים אלה כשהוא לבוש מדי צה"ל.
זיכוי לאחר נשיאת עונש מחבוש	חייל שזוכה בדין משמעתי לאחר שהחל לשאת עונש מחבוש	מספר הימים שבהם שהה במחבוש טרם זיכוי	מפקד	על"חשבון המערכת	ניצול הימים ייעשה בתיאום עם מפקדו של החייל.
התייצבות בבית משפט	חייל שזומן להעיד בערכאה משפטית או שזומן להופיע בפני גורם מדיני.	1 יום	יש ליידע את המפקד	על"חשבון המערכת	"ערכאה משפטית" – לרבות בית דין וכל ערכאה שיפוטית או מעין שיפוטית שהוקמה על-פי דין.
	חייל שזומן להעיד בערכאה משפטית או בפני גורם מדיני בהליך שהוגש על-ידיו.	1 יום		חופשה שנתית	למעט אם החייל ביצע באותו יום פעילות שמשכה חמש שעות.
חופשת שחרור	חייל ששירת ברמ"פ א' ומעלה	7 ימים (כולל שישי שבת)	מפקד.	על"חשבון המערכת	יראו חייל כמי ששירת ברמת פעילות כלשהי אם שירת בה שירות תקין בכל 12 החודשים האחרונים לשירותו. חייל ששירת ברמת פעילות כלשהי למשך פחות מ-12 חודשים רצופים בשנת שירותו האחרונה יהיה זכאי למספר ימי חופשת שחרור באופן יחסי לימי השירות התקין ששירת ברמת הפעילות. חייל המשתייך לכמה קבוצות זכאות לחופשה יהא זכאי לחופשה הארוכה ביותר מהן (אי אפשר לצבור זכאויות). ניצול חופשת השחרור ייעשה לאחר ניצול מלא של יתרת ימי החופשה השנתית. סופי שבוע וחגים יימנו במניין ימי חופשת השחרור.
	חייל ששירת ברמ"פ א' ומעלה וזכאי לתעודת לוחם כמפורט בהק"א אכ"א 30-07-01 – תעודת לוחם	10 ימים (כולל שישי שבת)	מפקד בדרגת אל"ם לפחות רשאי מסיבות מבצעיות חריגות לבטל או לקצר חופשת שחרור, למעט ימי החופשה שעל חשבון חופשתו השנתית והצבורה של החייל.		
	חייל ששירת ברמ"פ א' ומעלה וזכאי לתעודת לוחם חוד (בהתאם להגדרות אכ"א-חתומכ"א)	14 ימים (כולל שישי שבת)			
	חייל המשרת ברמת פעילות א' ומעלה או חייל הזכאי לתעודת לוחם כמפורט בהק"א 30-07-01 – תעודת לוחם , אשר במועד פרסום פקודה זו מצויים בשנת שירותם האחרונה	14 ימים (כולל שישי שבת)			
	חייל ברמ"פ ב' ומטה	על חשבון ימי החופשה השנתית	מפקד	חופשה שנתית	החייל רשאי לנצל את יתרת ימי החופשה השנתית שלו לפני שחרורו כחופשת שחרור.